

Ein verðinsmaður – við nýhugsanum

Seinnapartin í gjár fór 68 ára gamli George Herbert Walker Bush – sum fyrrverandi amerikanskur forseti – oman av Capitol Hill, eftir at hava latið forsetissessin til tann 22 ára yngri demokratin Bill Clinton.

Aftaná, at Bill Clinton á trappuni uttan fyri Capitol Hill hevði svarið embætiss-eiðin yvir fyri hægstarættarforsetanum Rehnquist, kundu hann og varaforseti hansara, Al Gore, finna seg til rættis sum nýtt inventar í Hvítu Húsunum.

Politiskir eygleiðarar eru yvirhøvur samdir um, at

amerikanska forsetaskiftið fer at merkja eitt politiskt umskifti í USA – fyri ikki at siga í øllum heiminum, um hugsað verður um tann stóra iydning, USA hevur í heimshopi.

12 ára valdstíð av

Í fyrsta umfari merkir forsetaskiftið eisini, at nærum 20.000 politiskt valdir embætismenn fara at verða útskiftir.

Republikanararnir hava í samfull 12 ár sitið við valdinum í USA, eftir at fyrst Ronald Reagan raddi í átta

ár og George Bush nú hevði sitið sum forseti í fyra ár.

Ronald Reagan var tann sera væl umtókti forsetin, ið legði lunnar undir mangar av stóru broytingunum, ið hendu – eisini í Europa. Og ikki er ov mikið sagt, at tað var hansara innsatsi fyri at takka, at Berlin-múrurin fall 9. november 1989.

Ronald Reagan rak ein politikk, ið fyrst og fremst bygd á at vísa styrki.

Harvið var hansara politikkur eitt rettiligt mótspæl í mun til heldur linara uttanríkispolitikkinn hjá undanmanni hansara síðst í 70-

árunum, Jimmy Carter.

Og nú aftan á Reagan eru gingin fyra ár við George Bush, ið mest av øllum hava verið merkt av einum tryggum, varnum og veruleikakendum uttanríkispolitikki.

Høvuðshendingarnar í hansara forsetaskeiði hava verið savningin av Týsklandi og stríð teirra sam-eindu móti irakiska einaræðisharranum Saddam Hussein.

Ov litíð hendi í USA

Mens samstundis er ikki so ógiligá nógv hent í sjálvum

USA, og tað er hóast alt eisini nakað, ið telur, tá amerikanararnir skulu velja forseta, so ikki minst orsakað av einum ávisum dugnaloyssi innan sínar egnu fyra veggir, tapti Bush forseta-valið móti Bill Clinton.

Úrslitið av valinum var, at Bill Clinton fekk 43% av atkvøðunum, George Bush 38% og tann óheftu miljón-ingurin Ross Perot 19%. Og valluttøkan var tann besta leingi við 55% – tað er 5% meira enn við valið í 1988.

Sagt varð í fjølmiðlunum, at Bill Clinton vann ein rættan stórsigur, men so var

kortini ikki í so stóran mun, sum tað varð gjørt til.

Perot hjálpti væl til

Amerikanska valið verður vunnið við sokallaðum valmonnum. Ymisligt er, hvussu nógvir valmenn eru í teimum ymsu statunum, men fær eitt valevni flestar atkvøður í einum stati, so fær viðkomandi allar atkvøðurnar. Er eitt nú bert tvinni valevni, og annað fær 51% av atkvøðunum, er tað nógv mikið til at fáa 100% av valmonnum í viðkomandi stati.